

Enige technische wenken

door

G. DIJKSTRA Hzn.

A. BEWAREN VAN VLINDERS OP EXCURSIES

In *Entomologische Berichten* 9 : 45—46 beschrijft J. C. CETON onder de titel „Een nieuw hulpmiddel” een methode om vlinders langere tijd goed prepareerbaar te bewaren. Een paar jaar geleden werd door mij hiermee een proef genomen, daartoe min of meer gedwongen door de toevloed van overstelpend veel materiaal. Die proef slaagde uitstekend en de methode wordt door mij sindsdien steeds toegepast als dat nodig is.

In een goede sluitende bus van plm. 20 cm hoog en plm. 16 cm middellijn wordt onderin een laagje fijngesneden laurierblad gevlijd van ongeveer één cm dik. De laurierbladeren worden vers geplukt en direct fijn gesneden (b.v. op een broodplank met een broodmes) en in de bus gedaan. Op dit fijngesneden blad wordt wat spiritus, waarin menthol is opgelost, gesprengeld. Hierover een bedekking van een rond stuk ijzergaas (horregaas) en daarop een rond stuk vetvrij papier. Hierop een laag van één of anderhalve cm goedkope watten en dan om beurten vlinders en watten. Zo kan men de bus geheel vullen en op een koele plaats bewaren.

Mentholkristallen zijn in elke apotheek te krijgen voor enkele dubbeltjes per flesje. Oplosmiddel voor menthol is alcohol, aether of chloroform, alle drie vrij duur. Ik gebruikte derhalve gewone brandspiritus, die uiteraard de menthol ook vlot oplost. Men dient er wel op te letten, de boel niet te nat te maken, daar men dan gevaar loopt dat de vlinders eveneens nat worden met kans op verkleuring.

Op deze manier bewaarde ik *Eupithecia*'s en ook micro's tot de kleinste soorten toe van juni tot in december; de dieren waren toen nog uitstekend prepareerbaar.

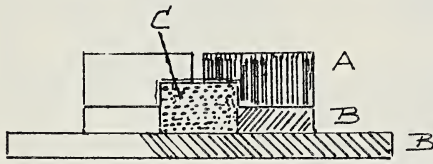
Bij het inleggen en uitnemen van de vlinders ga men snel te werk om niet te veel damp te verliezen. Kom er niet te dicht met de ogen bij; de damp is nogal scherp voor de ogen.

B. OPZETTEN VAN MICRO'S

Dit schijnt steeds veel moeilijkheden opgeleverd te hebben gezien de vele malen dat hierover in *Entomologische Berichten* werd geschreven. Mogelijk ligt hierin één der redenen, dat men maar van het verzamelen van micro's afziet. Dat is dan jammer; van de verspreiding der soorten weten we nog steeds niet zo veel af. De faunistische gegevens van SNELLEN (*Microlepidoptera* I en II, 1882) zijn verre van volledig en uiteraard sterk verouderd. Een tweede reden zal wel gelegen zijn in het feit, dat men bij het op naam brengen van de meeste soorten niet meer kan volstaan met een beoordeling naar het uiterlijk, doch gedwongen is genitaalpreparaten te maken. En hiervoor is een goede prepareermicroscop onontbeerlijk en dat maakt de zaak nogal duur.

Bij het vangen met de lamp en overdag bij het kloppen van struiken en lage vegetatie worden de gevangen micro's levend mee naar huis genomen in glazen buisjes met plasticstop afm. $50 \times 15 \text{ Ø mm}$ of $30 \times 9 \text{ Ø mm}$ met kurkje. De

vangst wordt direct in een doos of zak opgeborgen en thuis zo k o e l mogelijk in het donker weggezet. De dieren kunnen dan dagen in leven blijven en beschadigen niet. Naargelang de beschikbare tijd worden ze gedood en geprepareerd. Ik gebruik hiervoor een injectiespuit gevuld met azijnaether en spuit enkele drup-

Opzetblokje voor kleine Microlepidoptera. A: balsahout; B: hardboard; C: mollplaat.

peltjes op het watje in het plasticstopje of bevochtig de binnenkant van het kurkje. Een spoortje is al voldoende om de kleine micro's te doden. De vlindertjes worden dan onder een statiefloep aan de minutienaaldjes geprikt en 24 uur in een blikken doos, waarin vochtige watten, bewaard. De lijkverstijving is dan wel uitgewerkt en de diertjes zijn dan zeer slap. Als „spanplankjes” gebruik ik harde schuim-plastic blokjes van 5×1 cm waarin aan de bovenkant met een scheermesje een gleufje is gesneden. Het opzetten gaat dan op de gewone manier met smalle papierstrookjes, vastgezet met minutienaaldjes. Ik werk hierbij steeds met een prepareerloop of met de prepareermicroscop met 5- of 10-voudige vergroting. Voor iets grotere micro's vervaardigde ik speciale spanblokjes van hardboard en balsahout. Balsahout is zeer licht en de minutienaaldjes gaan er vlot in. Op een hardboardondergrond van $5\frac{1}{2} \times 5$ cm worden twee stroken hardboard geplakt van $1 \times 5\frac{1}{2}$ cm met een tussenruimte van 1 cm. Hierop twee stroken balsahout van $1\frac{2}{3} \times 5\frac{1}{2}$ cm zodanig, dat er een ruimte tussen de stroken ontstaat van hoogstens één mm. Aan de onderzijde wordt vooraf een strookje uitgezaagd in de lengte, zodat ruimte ontstaat voor een strookje mollplaat voor het insteken van de naaldjes. Over dat mollplaat een strookje doorslagpapier. Dan alles goed stevig vastlijmen. Men verkrijgt dan een ideaal spanblokje, dat zeer handig op het prepareermicroscop kan worden vastgezet.

De blokjes met micro's gaan vierentwintig uren in de droogkast. Ik haal de dieren er nooit direct af omdat ze zeer droog worden en er dan gemakkelijk een spriet afspringt. Liever laat ik ze één of enkele dagen buiten de droogkast staan; het afnemen gaat dan gemakkelijk zonder beschadigingen. Na het afnemen worden de „oksels” van de vleugels licht aangestipt met aceton, waarin celluloid is opgelost en wel door middel van een penseeltje.

Hierbij de tekening van de dwarsdoorsnele van zo'n spanblokje.

Summary

Discussion of methods for preserving Lepidoptera during and after excursions, and for setting small micros.

Hoorn 7 (Terschelling), „Duuntherne”.